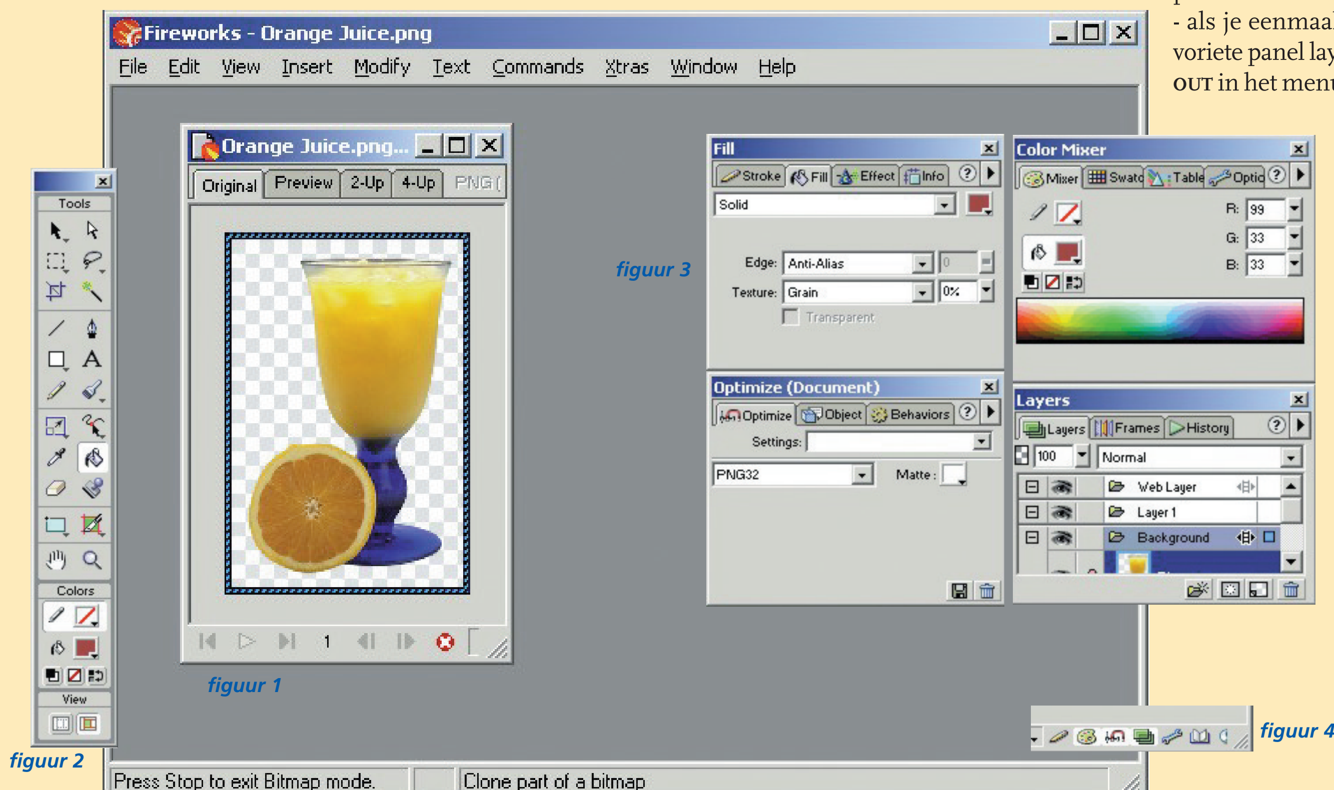
Deel 1

Vuurwerk op je website

Er zijn talloze programma's om tekeningen, geanimeerde teksten, foto's, effecten en nog veel meer aan je website toe te voegen. Wil je al je graphics maken of bewerken met één professioneel programma, dan is Fireworks van Macromedia een goede keuze. In deze snelcursus leer je de basishandelingen van Fireworks.

Verken je werkplek

Het documentvenster van Fireworks verschijnt in het standaard werkvenster zodra je een nieuw document aanmaakt (figuur 1). In dat documentvenster vind je boven de afbeelding vier tabs waarmee je respectievelijk het origineel toont, een preview kan zien, of tot vier versies van een bewerkte tekening tegelijk kan tonen. Een gestreept lijntje rond de afbeelding vertelt je dat je met een bitmap bezig bent. Zonder kadertje gaat het om een vector-afbeelding.
In een los venster naast je werkvenster zie je de werkbalk TOOLS (figuur 2). Die doet je ongetwijfeld sterk denken aan soortgelijke toolbars in andere tekenprogramma's, maar voor wie Dreamweaver of Freehand al kent, is de gelijkenis nog frappanter. Hier vind je al het gereedschap dat je nodig hebt om je tekening te maken of aan te passen. Onderaan zie je het vakje COLORS waarin je kleuren kan kiezen of wijzigen, en daaronder het vakje VIEW, dat je snel laat overschakelen tussen verscheidene modi van het programma.
Zoals alle Macromedia-programma's maakt ook Fireworks druk gebruik van panels die je helpen om eigenschappen, gedrag of karakteristieken van geselecteerde objecten te bepalen of te wijzigen. Een lijst met panels vind je onder de menuopdracht WINDOW. Je kan panels openen en sluiten, verschuiven of tegen elkaar aanklikken (figuur 3). Experimenteer daar een tijdje mee en sla - als je eenmaal tevreden bent - je favoriete panel lay-out op (via PANEL LAYOUT in het menu COMMANDS) zodat Fireworks bij het openen steeds de gewenste panels toont. Je kan zulke zelfgemaakte panel lay-outs te allen tijde vinden in het menu COMMANDS onder de optie PANEL LAY-OUT SETS. Een aantal veelgebruikte panels kan je ook openen vanuit de minilaunchbar rechts onderaan je documentvenster (figuur 4).

figuur 1
figuur 2
figuur 3
figuur 4

VAKTAAL

Animated gif: Een filmpje van meerdere gifplaatjes achter elkaar.

Bitmap-illustratie: bestaat uit puntjes die naast elkaar in een rooster zijn gerangschikt. Elk puntje heeft een bepaalde helderheid en kleur. Vergroten van een bitmap kan de kwaliteit van de afbeelding sterk beïnvloeden en ongewenste effecten hebben zoals rafellijntjes.

Gif: (Graphics Interchange Format) Gecomprimeerde opslag van afbeeldingen, met maximaal 256 kleuren.

Jpg: Een jpg is een grafisch bestandsformaat dat vaak wordt gebruikt op internet. Dit formaat maakt gebruik van een speciaal inpakmechanisme waardoor de plaatjes nòg kleiner kunnen worden.

Png: (Portable Network Graphic) Een bestandsformaat dat speciaal voor het web ontworpen werd en flexibeler is dan het veelgebruikte gif-formaat. Het wordt in de toekomst wellicht het standaardformaat op het web.

Pop-upmenu: Menu dat uitsluitend opties weergeeft en alleen verschijnt als een bepaalde functie actief is.

Roll-over: Een combinatie van verscheidene afbeeldingen of knoppen die verschijnen of verdwijnen naar aanleiding van acties met de muis of het toetsenbord.

Toolbar: Een knoppenbalk boven een programma met een aantal snelle functies erop. Deze functies kunnen worden geactiveerd door een druk op de knop met een muis of een ander aanwijsapparaat. De knoppen kunnen allerlei functies bevatten, zoals vette of cursieve letters in een tekstverwerker of het starten van een applicatie in een desktop menu.

Vector-illustratie: beschrijft een afbeelding in lijnen en bogen - zogenaamde vectoren - die meteen ook informatie over kleur en helderheid bevatten. Bij het vergroten of verkleinen behoudt een vector-afbeelding altijd dezelfde kwaliteit.

Wysiwyg-editor: Wysiwyg staat voor What You See Is What You Get (uitspraak: wizzy-wig). Een Wysiwyg-editor is bijvoorbeeld de tekstverwerker Word die je op je beeldscherm toont hoe de tekst er uit gaat zien wanneer deze geprint zou worden.

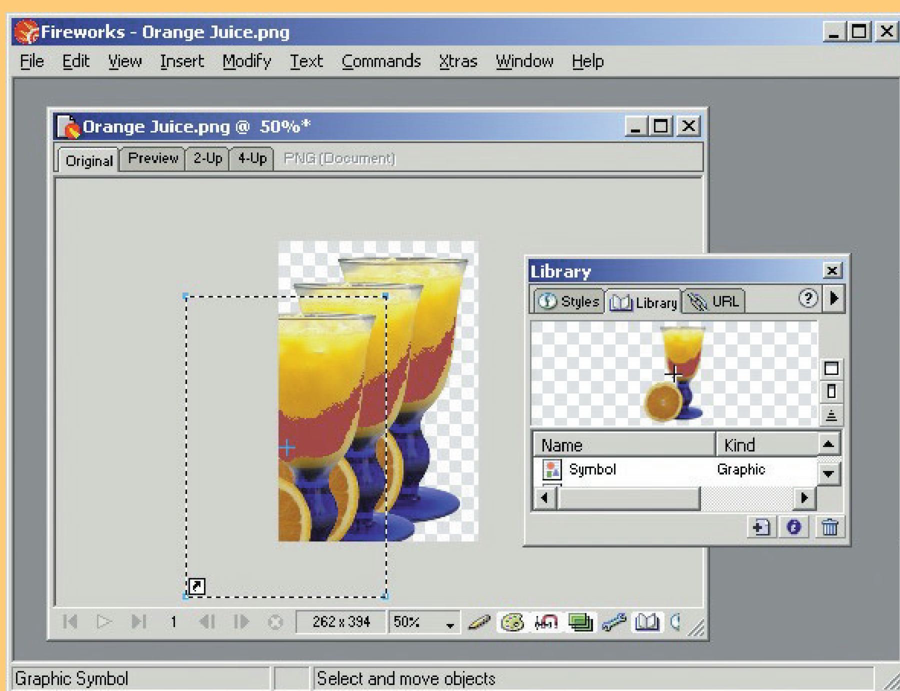
Wat is Fireworks?

Fireworks kan je gebruiken om beweging in je webgraphics te brengen, om illustraties op een professionele manier naar je hand te zetten en aan het web aan te passen en om geavanceerde interactieve toepassingen op je website te zetten. Het programma kan zowel overweg met bitmap- als met vector-illustraties en je kan beide types even makkelijk bewerken of aanpassen. Bovendien is het een klein kunstje om een eerder gemaakte animated gif of een andere toepassing in een handomdraai een ander kleurtje of inhoud te geven, mocht dat voor een update van je website nodig zijn.
Als je intussen al met andere Macromedia-producten werkt zoals Dreamweaver, Freehand of Flash, kan de pret niet meer op. Fireworks werkt zeer nauw samen met al die programma's en spreekt - niet onbelangrijk - dezelfde taal. In alle programma's worden dezelfde termen en dezelfde symbolen gebruikt voor dezelfde dingen. Ook de werkbalken zien er eender uit, zodat je niet veel extra meer hoeft te leren als je al een ander programma uit de groep kent. Maar ook als je met een andere html- of wysiwyg-editor werkt zoals Homesite of FrontPage, is Fireworks een gedienstig knechtje dat al het grafische werk voor zijn rekening kan nemen. Het programma genereert desgewenst namelijk zelf de nodige html- of JavaScript-code die je zo in je andere toepassing kan plakken.

Wat doe je zoal met Fireworks?

Je kan Fireworks gebruiken om een simpel tekeningetje of tekstje te maken voor je website, maar evengoed voor het ontwerpen van een volledige geïntegreerde website waarbij alle grafische elementen op elkaar zijn afgestemd, dezelfde kleuren en vormen gebruiken, kortom bij elkaar horen. Bijzonder handig is het maken van pop-upmenu's of roll-overs. Ook het aanpassen en bewerken van afbeeldingen of teksten is mogelijk, bijvoorbeeld om de grootte of de resolutie van een foto te verkleinen voor webgebruik.
Het standaardformaat voor afbeeldingen in Fireworks is png of portable network graphic. Hoewel dit prima samenwerkt met alle moderne browsers, kan je het probleemloos exporteren naar alle andere gangbare grafische formaten. Ook het importeren van bestaande gif's of jpg's is een makkie. Na bewerking kan je ze naar wens weer in het oorspronkelijke formaat opslaan of in het nieuwere png-formaat.

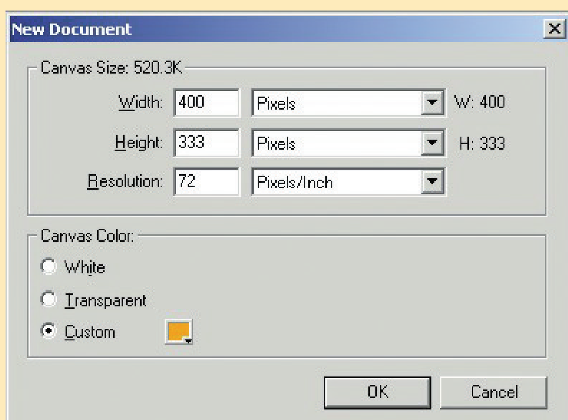
De kracht van een symbool

figuur 5

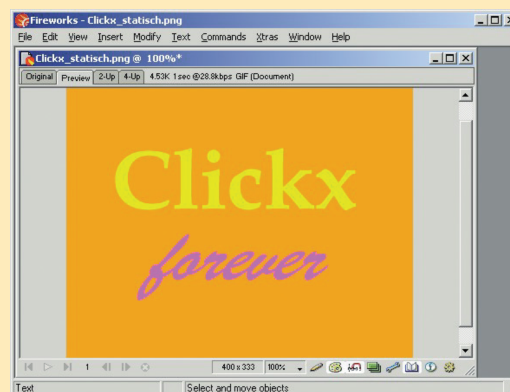
Net als Macromedia Flash maakt ook Fireworks gebruik van symbolen. Dat zijn recycleerbare elementen. Als ze eenmaal aangemaakt zijn, kan je zogenaamde 'instances' - zeg maar: kopieën - van dat symbool in je project gebruiken zo vaak je maar wilt. Je kan de kopie vergroten of verkleinen, omdraaien, spiegelen of vervormen. Als je het symbool zelf bewerkt, erven alle 'instances' meteen ook de wijzigingen. Zo'n symbool kan een afbeelding (graphic) zijn, maar ook een knop of een animatie.
Symbolen worden bij elk project opgeslagen in een bijbehorende 'Library' (bibliotheek) (figuur 5). Ook dat is een panel dat je kan openen en sluiten. Sleep een symbool vanuit de Library naar het 'Canvas' (het werkvlak) in je documentvenster om het te gebruiken. Misschien klinkt dit nu nog een beetje ijl in je oren, maar als je er eenmaal mee werkt, zal je al gauw beseffen welke enorme mogelijkheden zulke symbolen bieden.

Een simpele banner

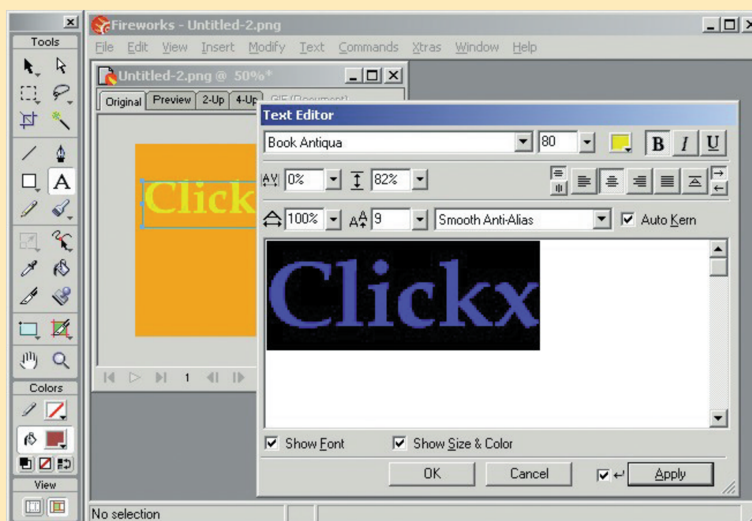

figuur 6

Het wordt de hoogste tijd dat we ook iets gaan doen met Fireworks. Laten we om te beginnen eens een simpele banner maken. Begin met een nieuw document aan te maken. Klik op **FILE** en vervolgens **NEW**, kies in de dialoogbox een breedte van 400 en een hoogte van 333 pixels en selecteer onderaan een gewenst kleurtje met de colorbox (figuur 6). Zodra je op **OK** klikt, verschijnt het nieuwe documentvenster met de gekozen kleur als achtergrond. Laten we daar een tekstje op zetten. Klik in je werkbalk **TOOLS** op de **TEKST TOOL** (de knop met de letter A) en klik vervolgens in je documentvenster. Daarmee open je de **TEKST EDITOR**. Kies daar een gewenst lettertype en grootte, tekstkleur en eventuele andere teksteigenschappen, waarna je een tekst intikt, 'Clickx' bijvoorbeeld (figuur 7). Klik op **OK** en verschuif vervolgens de tekst naar de gewenste plek.
We doen dit nog een tweede keer over met een tweede tekstje 'forever' in een ander kleurtje en met Brushscript als lettertype. Na wat heen en weer schuiven met beide tekstjes is het resultaat bevredigend (figuur 8), wat we kunnen zien in de **PREVIEW**. Onze eerste banner staat er.

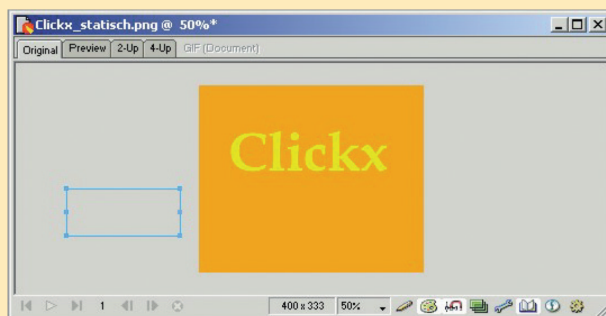

figuur 8

figuur 7

Simpel animeren

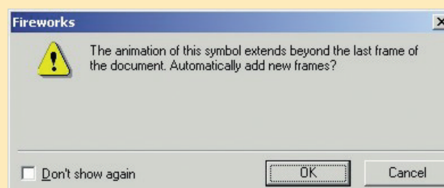

figuur 9

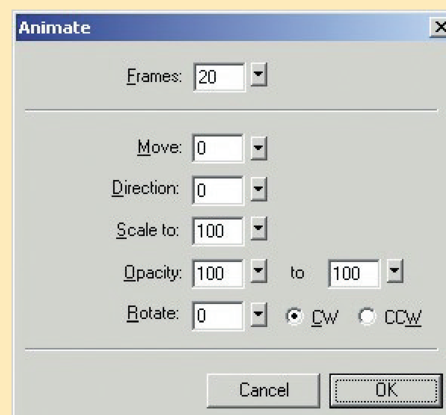
Toch is zo'n statisch ding niet echt aantrekkelijk. Laten we van deze banner eens een simpele animatie maken. Proberen we maar eens het woordje 'forever' van links naar rechts door het beeld te laten glijden. We maken eerst onze werkruimte wat groter door met de rand van het documentvenster te slepen, selecteren vervolgens het woord 'forever' en schuiven dat links buiten beeld (figuur 9). Het woord zelf is nu niet meer te zien, maar het kadertje eromheen verraadt waar het staat. Selecteer nu dat kader door erop te klikken en kies dan in het menu **MODIFY** voor **ANIMATE** en vervolgens voor **ANIMATE SELECTION**. Dat doet de **ANIMATE**-dialoogbox opfloepen. Zet het aantal frames op 20, laat de rest ongemoeid en klik op **OK** (figuur 10). In een kadertje vraagt men je of de nieuwe frames automatisch mogen aangemaakt worden (figuur 11). Je klikt uiteraard op **OK**. De vraag is zo evident dat je ze voor de toekomst net zo goed kan uitschakelen door het vakje **DON'T SHOW AGAIN** onderaan links aan te vinken.

In je documentvenster merk je nu dat het vakje rond 'forever' gewijzigd is. Er staat een dikke lijn in het midden, die bij nader toezien uit twintig elkaar overlappende bolletjes blijkt te bestaan. Die geven telkens het middelpunt van de animatie aan in de twintig opeenvolgende frames. Het beginpunt is een groen bolletje, het eindpunt een rood, de tussenliggende blauw. Sleep het rode bolletje naar rechts tot een stuk voorbij de banner (figuur 12). Nu kunnen we eindelijk onze eerste animatie bekijken. Onderaan links van het documentvenster zijn nu enkele knoppen verschenen die je meteen herkent van je cd- of cassettespeler. Klik op de knop **PLAY** en je ziet inderdaad het woordje 'forever' van links naar rechts over je scherm glijden (figuur 13).

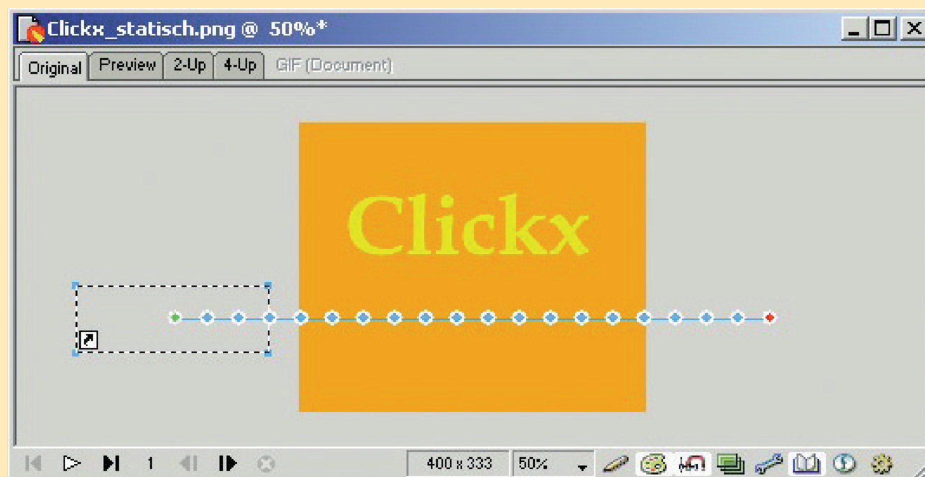
Gelukt! Hoewel, waar is het woord 'Clickx' gebleven? Dat is alleen maar heel even in een flits te zien in het begin van de animatie. Logisch eigenlijk. Het staat alleen op het

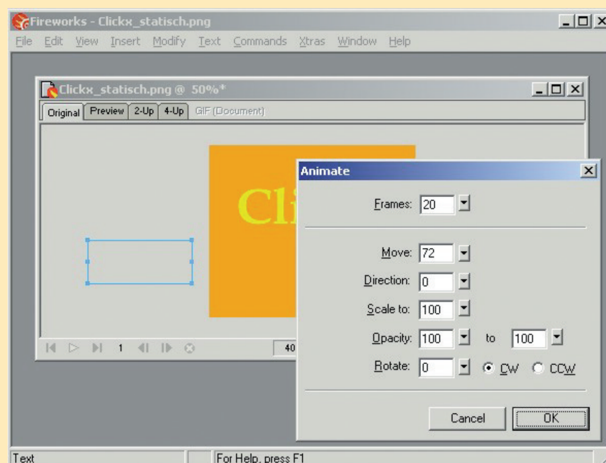
figuur 11

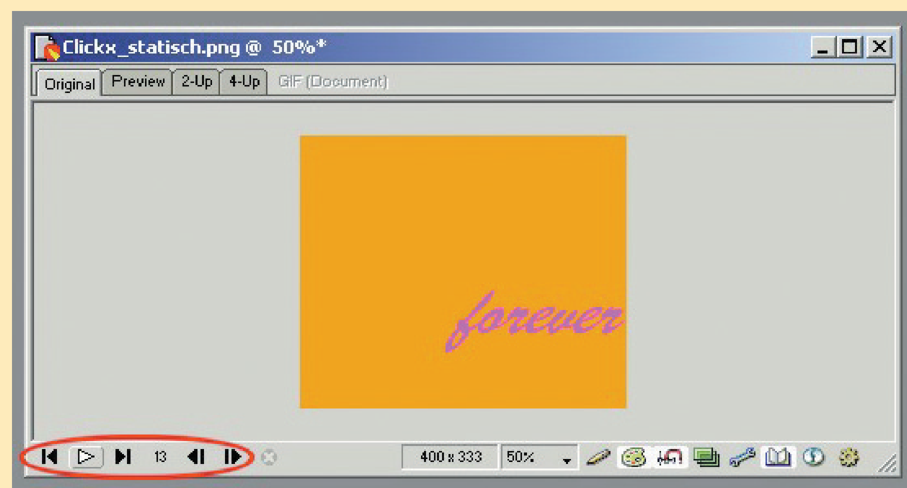
figuur 14

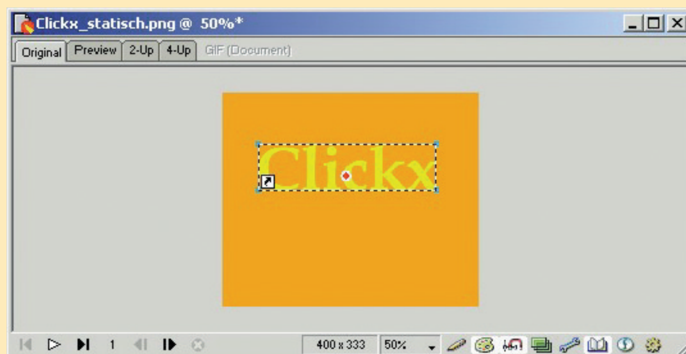
figuur 12

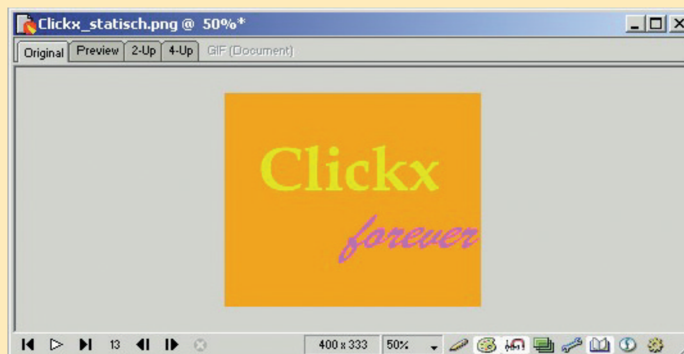
figuur 10

figuur 13

figuur 15

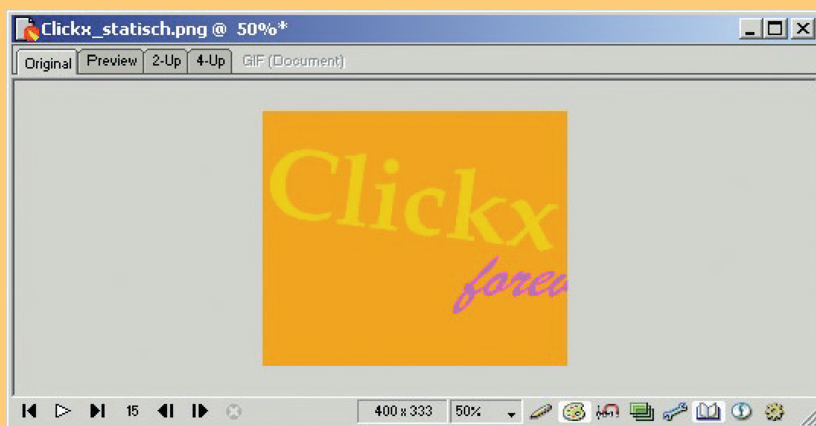

figuur 16

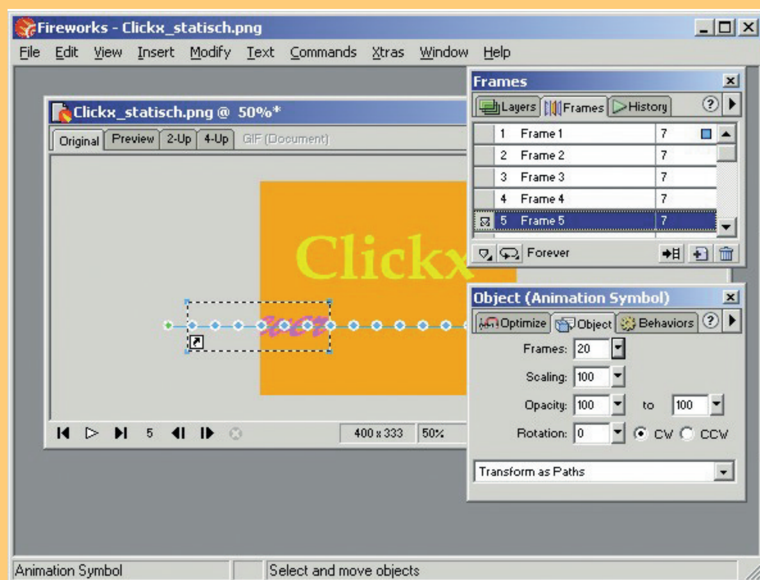
eerste frame. Dat is overigens gauw gecorrigeerd. Zet de animatie stil met de Stop-knop en ga terug naar het eerste frame met de linkerknop. Selecteer het woord 'Clickx' en open alweer via Modify en Animate de Animate Selection-dialoogbox (figuur 14). Zet het aantal frames op 20 (evenveel als 'forever' dus), en Move en Direction op Nul. Move geeft aan hoeveel pixels de animatie moet verschuiven, geen enkele dus. Het woord blijft immers staan. Direction geeft de richting in graden aan waarin dat gebeurt. Nul is van links naar rechts, 180 van rechts naar links, 90 pal naar boven, 270 even pal naar beneden. Als we nu op OK klikken, zien we midden in het 'Clickx'-kadertje een rood bolletje staan (figuur 15). Het groene en de 18 blauwe zitten eronder verborgen, wat betekent dat het woord in alle frames op dezelfde plaats blijft staan. En kijk, onze eerste animatie werkt precies zoals wij het ons hebben voorgesteld (figuur 16).

Nog meer animatie

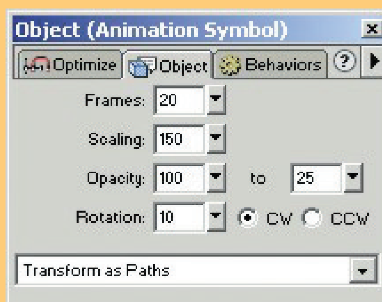
Nu die eerste geanimeerde banner er staat, gaan we er meteen een paar finesses van bekijken. Zoals alle eigenschappen in Fireworks kunnen ook deze van animaties in panels bekeken en ingesteld worden. Twee panels zijn belangrijk voor animaties: Frames en Object. Open (als ze al niet open staan) beide genoemde panels (figuur 17). Selecteer nu de animatie 'Clickx' en kies Frame 1 in het Frames-panel. In het Object-panel zien we de instellingen van de animatie. Zet Scaling op 150 om daarmee het woord 'Clickx' van het eerste tot het twintigste frame met de helft te laten groeien. Bij 'Opacity' laten we in het linkervakje 100 staan en vullen in het rechter 25 in. Het woord 'Clickx' begint nu op volle sterkte, maar vervaagt langzaam naar frame 20 toe, hoewel het nooit helemaal verdwijnt. Je kan de animatie ook nog ronddraaien: helemaal als je 360 invult, maar wij stellen ons tevreden met een kanteling van 10 graden, clockwise (CW) (figuur 18). Het resultaat mag er zijn, al zeg ik het zelf (figuur 19). Vergeet het niet op te slaan via het menu File en Save of met de toetscombinatie CTRL+S.

figuur 19

figuur 17

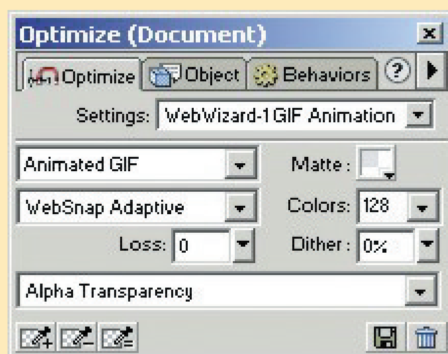
figuur 18

Ten slotte nog dit: ben je niet helemaal tevreden over het animatiepad, dan kan je dit nog altijd wijzigen door het eenvoudigweg te verslepen. Sleep je het rode of het groene bolletje, dan wijzig je de hoek van de animatie. Versleep je om het even welk blauw bolletje, dan wordt de hele animatie evenwijdig verplaatst.

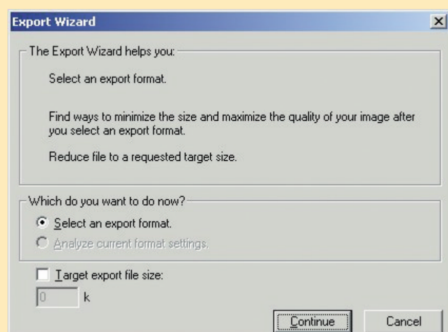
Giftig, maar geanimeerd

We hebben nu een goed werkende banner, opgeslagen in een geanimeerd png-bestand. Helaas kan onze browser daar (voorlopig) niet veel mee aanvangen. Een gewone png-afbeelding gaat prima, maar animatie wil tot nader order niet lukken. Om onze animatie geschikt te maken voor het net, is het nodig er een animated gif van te maken. Gelukkig kan dat heel eenvoudig in Fireworks.
Open eerst het panel Optimize (via het menu Window) en kies daar voor animated gif (figuur 20). Als dat gebeurd is, start je de Export Wizard in het menu File. Eerst kies je voor Select an export format, klik dan op Continue (figuur 21). Vervolgens selecteer je animated gif en klik je weer op Continue (figuur 22). Dan kom je terecht in de eigenlijke Export preview waar je nog allerhande instellingen en effecten kan controleren, bekijken of wijzigen (figuur 23). Als je helemaal tevreden bent, klik je op Export en de animated gif wordt aangemaakt. Je kan die nu gewoon als een afbeelding in je html-pagina inbrengen met de <IMG>-tag.
Het kan echter nog eenvoudiger door Fireworks zelf de html-code te laten aanmaken. Kies daartoe in het File-menu voor Export en kies voor opslaan als type html and Images in plaats van Images only. In het vakje html verschijnt dan Export html-file (figuur 24). Na bewaren blijkt er naast het gif-bestand ook nog een html-bestand aangemaakt te zijn met dezelfde naam. Als je dat opent in een browser, zie je meteen de werkende animated gif. Leuk extraatje is hier dat de achtergrondkleur van de animated gif wordt gekopieerd naar de achtergrond van de pagina, waardoor pagina en afbeelding naadloos in elkaar overlopen (figuur 25).

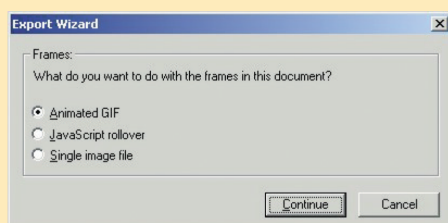
— Willy Schuyesmans —

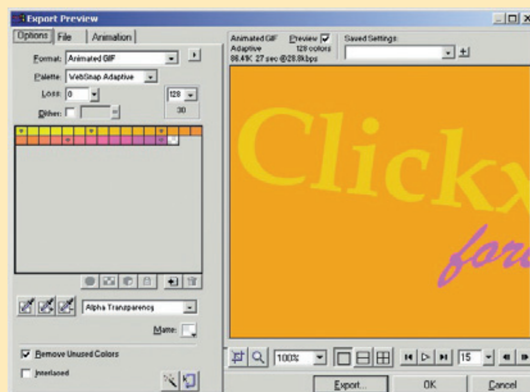
figuur 20

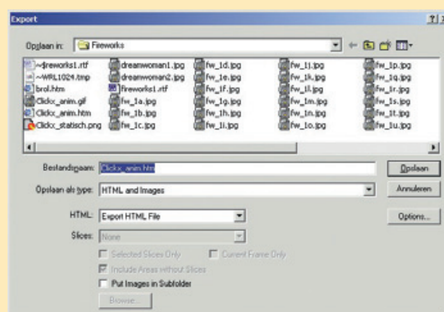
figuur 21

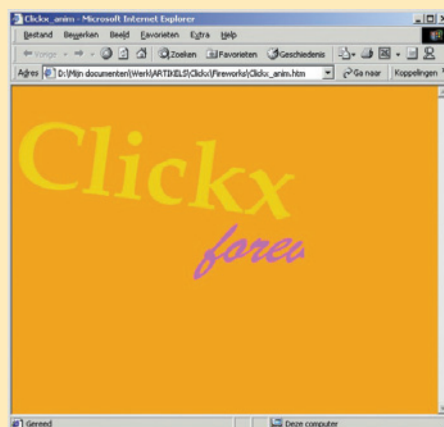
figuur 22

figuur 23

figuur 24

figuur 25

GRATIS GIF-MENGERS

Alchemy GIF Animator
[www.alchemy-lab.com/products/agif]

AniMagic GIF Animator
[http://rtlsoft.com/animagic/]

Barbarossa GIF Animator
[www.liatro.net/eng/babarosa]

CoffeeCup GIF Animator
[www.coffeecup.com/animator]

Gamani GIF MovieGear
[www.gamani.com]

GIF Construction Set Professional
[www.mindworkshop.com/alchemy/gifcon.html]

Gypsee Pro
[www.gypsee.com]

Selteco Bannershop GIF Animator
[www.selteco.com/bannershop]

Ulead GIF Animator
[www.webutilities.com/products/GAni/runme.htm]

Visual GIF Animator
[www.matchware.net/products/vga/home_en.htm]

Zoner GIF Animator
[www.zoner.com/animator/overview.asp]

VIND JE FIREWORKS TE DUUR?

Als het je alleen maar gaat om het maken van een animated gif, hoef je natuurlijk het toch vrij dure Fireworks niet te kopen. Dat kost immers zo'n € 450 (18.152 BEF), al is het vaak veel goedkoper in combinatie met andere Macromedia-pakketten als Dreamweaver. Op de freeware- en sharewaremarkt zijn er echter tal van goede gratis of goedkope programma's verkrijgbaar waarmee je in een handomdraai een animated gif maakt. Soms moet je dan wel zelf eerst met een grafisch programma de afzonderlijke frames aanmaken. Met een beetje knutselen is je resultaat even goed als met Fireworks, al is het gemak van zo'n pakket natuurlijk juist dat alles hier geïntegreerd is (en dat je er natuurlijk nog veel meer mogelijkheden mee hebt dan alleen maar animated gifs maken).
Voor wie elke euro tweemaal omdraait voor hij hem uitgeeft, hierboven een lijstje met de beste gratis gif-mengers.